

หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน

19 กรกฎาคม 2554

มิวเซียมแห่งชาติของไทย แบบอาณานิคม เพื่อคนชั้นสูง

มิวเซียม เป็นวัฒนธรรมตะวันตก มีกำเนิดในยุโรป ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้หล่อหลอมให้คนมีสติปัญญา เพื่อความก้าวหน้าทางสังคม ขณะเดียวกันก็กระตุ้นให้เกิดเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ เช่น ศึกษาเสื้อผ้าอาภรณ์โบราณที่จัดแสดงในมิวเซียม แล้วคิดลอกเลียนและสร้างสรรค์เครื่องแต่งตัวยุคใหม่ แบบใหม่ ป้อนโรงงานอุตสาหกรรมที่เพิ่งเกิดใหม่ในโลก แล้วผลิตขายทั่วไป ส่งให้เกิดผลพลอยได้ เป็นแหล่งเรียนรู้ แล้วเป็นศูนย์การออกแบบแฟชั่นทันสมัยและก้าวหน้า

ต่อมาราชสำนักสยามรับแบบแผนมิวเซียมมาจากยุโรป แต่ทำเป็นลักษณะโรงเก็บของเก่าๆ, ของแปลกๆ ประหลาดๆ, ฯลฯ ไม่ให้คนทั่วไปเข้าดู จะเห็นว่าแนวทางต่างจากต้นแบบในยุโรปไปมาก คงจะด้วยเหตุหลายอย่างด้วยกัน สุดแต่ใครจะเสกสรรปั้นแต่งมาอธิบาย เมื่อเจ้าอาณานิคมออกล่าเมืองขึ้นมาถึงอุษาคเนย์ ก็ใช้มิวเซียมเป็นเครื่องมือควบคุมความรู้และความคิดของคนพื้นเมือง ทั้งที่เป็นเมืองขึ้นและไม่เป็นเมืองขึ้น (อย่างเป็นทางการ) เช่น ไทยสยาม ส่งผลให้คนพื้นเมืองทั้งคนชั้นนำและคนชั้นล่างๆ ลงไป ยอมอยู่ในความควบคุมทั้งทางวัฒนธรรมและการเมืองของเจ้าอาณานิคมอย่างเชื่องๆ และโซๆ (แม้จะอวดโม้ว่าไม่เป็นเมืองขึ้นก็ตาม) นับแต่บัดนั้น สืบมาจนบัดนี้

คนชั้นนำของไทยรับแบบแผนมิวเซียมจากเจ้าอาณานิคม แล้วขอยืมคำบาลีมาผูกเป็นคำแปลว่า **พิพิธภัณฑ์** ราชการไทยยกพิพิธภัณฑ์สถานให้เป็น “**แห่งชาติ**” เรียกว่า **พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ** ขณะเดียวกันก็ผูกขาดคำว่า**พิพิธภัณฑ์**ไว้แต่เพียงหน่วยงานเดียว ห้ามหน่วยราชการอื่นนำไปใช้ เอกชนถ้าเอาไปใช้ยิ่งผิดหนักหนาสาหัส เหตุนี้เองที่วัดศรีโคมคำ จ. เพาะยา จึงใช้คำว่า **พิพิธภัณฑ์**ไม่ได้ ต้องเลี่ยงไปใช้ว่า**หอวัฒนธรรมนิทัศน์**

มิวเซียมแห่งชาติของไทยถูกครอบงำโดยแนวคิดแบบอาณานิคม โดยจัดแสดงทางประวัติศาสตร์ศิลปะเป็นสำคัญสูงสุด เพื่อตอบสนองเจ้านายและคนชั้นนำเท่านั้น จึงไม่ต้อนรับคนพื้นเมือง แต่เพื่อข่มคนพื้นเมืองว่า “**น้ำหน้าอย่างพวกสุเจ้าไม่มีวันสร้างสิ่งสุนทรีย์มีศิลปะชั้นเลิศได้อย่างคนในอดีตที่เป็นคนละพวกกับสุเจ้าหรอก**” ประวัติศาสตร์ศิลปะในทัศนะแบบอาณานิคมและคนชั้นสูง อยู่เหนือสังคม เหนือโลก เหนือวิถีชีวิต กิน ชี ปี่ นอน แล้วตายดังนั้นมิวเซียมแห่งชาติของไทยแบบอาณานิคม จึงไม่ยินดีร่วมทุกข์ร่วมสุขกับสังคมชาวบ้านรากหญ้าแล้วไม่แบ่งปันข้อมูลข่าวสารวิชาความรู้สู่สาธารณะไม่ว่าทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง หรือทางอื่นใดทั้งนั้น

พิพิธภัณฑ์ไทย : ศักยภาพที่นำไปใช้ให้เกิดผล เป็นหัวข้อเสวนาของสยามสมาคม เพื่อหาสาเหตุของปัญหา แล้วหาทางแก้ไขร่วมกัน จะได้สร้างพิพิธภัณฑ์ที่ดีในอนาคต ให้ลูกหลานได้ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นแรงบันดาลใจ และนำความรู้จากพิพิธภัณฑ์มาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อสร้างสังคมไทยและเศรษฐกิจไทยให้ดีขึ้น

หาเถอะ – ช่วยกันหา ถึงหาพบก็จะไม่เกิดมรรคผลอันใด เพราะผู้มีอำนาจในราชการไม่ยอมรับความจริง แล้วผู้รับผิดชอบก็ไม่ยอมแก้ไขอะไร เพราะไม่ต้องการสูญเสียสถานะอาณานิคมของตน จึงไม่ปรารถนาอยู่ร่วมกับสังคมปัจจุบันและอนาคต มันเป็นอย่างนี้มาเกือบร้อยปีแล้ว และจะเป็นต่อไปอีกนานนิรันดรตราบที่อำมาตย์ยังมีอำนาจ